

23.11.2022

Ärende/12

§ 293

Ledamoten Mahad Ahmeds motion om att öka antalet vallokaler och valdeltagandet

HEL 2022-005430 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mahad Ahmed och 16 andra ledamöter föreslår i sin motion att vallokalerna under förhandsröstningen och på valdagen vid riksdagsvalet 2023 bereds så att det är lätt att gå och rösta. Dessutom föreslås i motionen att debatten om vallokalerna förs och besluten fattas redan under våren 2022.

Vid valet av vallokaler för röstning och förhandsröstning ska särskilt avseende fästas vid både lokalernas centrala läge och att de är tillgängliga och lättåtkomliga.

Röstberättigade får rösta på vilket som helst av de allmänna förhandsröstningsställena i Finland eller utomlands under förhandsröstningsperioden. På valdagen får man rösta enbart på röstningsstället i sitt röstningsområde. I Helsingfors finns det 34–38 allmänna förhandsröstningsställen och 167 röstningsställen på själva valdagen.

Staden strävar efter att i varje röstningsområde hitta och använda en lokal som lämpar sig som röstningsställe på valdagen. Utgångspunkten är att röstningsstället ska ligga i röstningsområdet. Hittills har röst-

23.11.2022

ningsställen placerats i huvudsak i skolor, övriga läroanstalter, bibliotek, ungdomsgårdar och invånarhus. Målet är att röstningsställena är så permanenta och lättillgängliga som möjligt så att väljarna hittar fram.

Stadens mål har varit att placera förhandsröstningsställena på platser där väljarna i Helsingfors rör sig i övrigt. Flera förhandsröstningsställen i Helsingfors har placerats i bibliotek, kulturcenter och invånarhus. Förhandsröstningsställen har placerats också i köpcentrum när man har fått tillstånd att använda lokalerna för ändamålet.

Justitieministeriet ger kommunerna anvisningar i frågor som gäller ordnande av val. Enligt anvisningarna ska förhandsröstningsställen vara så neutrala som möjligt i fråga om ekonomiska och ideella anknytningar. Dessutom betonas i justitieministeriets anvisningar att röstningsstället och dess läge ska vara lämpliga för röstningen med tanke på att upprätthålla ordning och följa förbud mot valreklam. Vallokalerna ska vara sådana att valhemligheten och valfriden bevaras. Lokalen ska vara tillräckligt stor så att röstningen kan uträttas smidigt och pålitligt, det vill säga att väljarens valhemlighet, valfrihet och valfrid kan säkras. Om förhandsröstningslokalerna placeras på ett ställe där det finns annan verksamhet ska man se till att den verksamheten inte stör röstningen. Justitieministeriet rekommenderar även att ett eget rum eller egna lokaler som tydligt kan separeras reserveras för att utträta röstningen. I detta fall kan lokalen inte användas för något annat under förhandsröstningen, d.v.s. för minst en vecka.

Beslut om förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen kan inte fattas i ett mycket tidigt skede, eftersom man inte känner till renoveringar och deras tidsplaner samt övriga motsvarande hinder. Vid det följande riksdagsvalet ska kommunerna underrätta justitieministeriet om förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen senast 13.1.2023 kl. 12. Denna tidsfrist är svår för köpcentrum, eftersom de inte nödvändigtvis kan förbinda sig till att hålla en lokal ledig för röstningen i ett mycket tidigt skede.

Centralvalnämnden har gett ett utlåtande i ärendet. Svaret stämmer överens med utlåtandet.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter (gäller de fullmäktigemotioner som lämnades in senast 30.4.2022).

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

23.11.2022

Ärende/12

Bilagor

1 Valtuutettu Mahad Ahmedin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 07.11.2022 § 764

HEL 2022-005430 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Keskusvaalilautakunta 26.10.2022 § 7

HEL 2022-005430 T 00 00 03

Päätös

Keskusvaalilautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Ahmed Mahadin aloitteesta seuraavan lausunnon:

Äänioikeutettu saa ennakoäänestysaikana äänestää missä tahansa yleisessä ennakoäänestyspaikassa Suomessa tai ulkomailla. Vaalipäivänä voi äänestää ainoastaan oman äänestysalueensa äänestyspaikassa. Oma äänestyspaikka määräytyy kunkin äänioikeutetun asuinpaikan mukaan 51. päivää ennen kyseisten vaalien vaalipäivää.

Helsingissä on noin 34-38 yleistä ennakoäänestyspaikkaa, jotka ovat laajasti avoinna viikon ajan. Varsinaisena vaalipäivänä äänestyspaikka järjestetään 167 äänestysalueelle. Pyrkimyksenä on löytää kultakin äänestysalueelta jokin äänestyspaikaksi soveltuva tila. Äänestyspaikan tulee pääsääntöisesti olla äänestysalueella. Äänestyspaikkoina ovat toimineet muun muassa erilaiset oppilaitokset, koulut, nuorisotalot ja

asukastalot. Tavoitteena on pitää äänestyspaikat mahdollisimman pysyvinä, jotta äänestäjät löytävät paikalle helposti.

Yleiset ennakoäänestyspaikat pyritään sijoittamaan mahdollisimman helposti saavutettaviin tiloihin. Yleisten ennakoäänestyspaikkojen sijoittamisessa on varmistettava tietoliikenneyhteyksien toimivuus, koska äänestäminen perustuu valtakunnallisen vaalitietojärjestelmän käyttöön. Myös paikkojen pysyvyys vaaleista toisiin on tärkeää, jotta äänestäjät löytävät mahdollisimman hyvin paikalle. Ennakoäänestyspaikat on pyritty järjestämään paikkoihin, joissa helsinkiläiset äänestäjät muutoinkin liikkuvat. Useat Helsingin ennakoäänestyspaikoista on sijoitettu kirjastoihin, kulttuurikeskuksiin ja asukastaloihin. Ennakoäänestyspaikkoja on sijoitettu myös kauppakeskuksiin, kun tiloja niistä on saatu käyttöön.

Viime kuntavaaleissa yleisiä ennakoäänestyspaikkoja oli sijoitettu kahdeksaan kauppakeskukseen. Koronasta johtuen poikkeuksellisen monet kauppakeskukset pystyivät tarjoamaan tiloja ennakoäänestykseen. Aikaisemmissa vaaleissa useat kauppakeskukset eivät ole pystyneet tarjoamaan yleiseen ennakoäänestykseen soveltuvia tiloja vaaditussa aikataulussa.

Oikeusministeriö ohjeistaa kuntia vaalien järjestämiseen liittyvissä asioissa. Tämän ohjeistuksen mukaan ennakoäänestyspaikan on oltava taloudellisilta ja aatteellisilta kytkennöiltään mahdollisimman puolueeton, jotta mahdollisimman monet äänestäjät sinne mieluusti tulevat. Lisäksi oikeusministeriön ohjeissa painotetaan äänestyspaikan tilan ja sijainnin sopivuutta äänestämiseen myös järjestyksenpidon sekä vaalimainontakiellon noudattamisen näkökulmasta. Äänestystilan on oltava sellainen, että vaalisalaisuus ja -rauha säilyvät. Tilan tulee olla myös riittävän suuri, jotta äänestys voidaan toimittaa sujuvasti ja luotettavasti eli äänestäjän vaalisalaisuus, vaalivapaus ja vaalirauha voidaan turvata. Mikäli ennakoäänestystila sijoitetaan sellaiseen paikkaan, jossa on muutakin toimintaa, tulee huolehtia siitä, ettei se mitenkään häiritse äänestystä. Oikeusministeriö suosittelee myös, että äänestystoimitusta varten varataan oma huone tai tila, joka selvästi erotetaan omaksi tilakseen äänestystä varten. Toisaalta on myös muistettava, että ennakoäänestys kestää viikon, joten kukin ennakoäänestystila on vähintään reilun viikon poissa muusta käytöstä.

Yleisten ennakoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen on oltava saavutettavia ja esteettömiä, jotta kaikki äänestäjät pääsevät äänestyspaikalle. Esteettömyyteen kiinnitetään paljon huomiota yleisiä ennakoäänestyspaikkoja ja vaalipäivän äänestyspaikkoja valittaessa, jotta äänestäminen on mahdollisimman helppoa myös erityisryhmille. Lisäksi äänestämisen on oltava äänestyspaikoissa kaikissa tilanteissa

23.11.2022

Ärende/12

mahdollisimman turvallista ja järjestelyjen on myös äänestäjien silmissä näytettävä siltä. Yhtä lailla äänestyspaikoissa on pystyttävä huolehtimaan vaalivirkailijoiden turvallisuudesta.

Ennakoäänestyspaikoista ja vaalipäivän äänestyspaikoista tehtäviä päätöksiä ei voida tehdä kovin aikaisessa vaiheessa, sillä remontit ja niiden aikataulut sekä muut vastaavat esteet eivät ole tiedossa kovin varhaisessa vaiheessa. Tulevissa eduskuntavaaleissa kuntien tulee ilmoittaa oikeusministeriölle ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat viimeistään 13.1.2023 klo 12. Tämä määräaika on haastava kauppakeskuksille, sillä kauppakeskukset eivät kykene sitoutumaan tilan vapaana pitämiseen äänestystä varten näin aikaisessa vaiheessa. Kauppakeskukset pyrkivät pitämään kaikki tilat vuokrattuina.

Äänestyspaikkoja ja erityisesti ennakoäänestyspaikkoja valittaessa on huomioitava, että kampanjointi ja kaikenlainen vaalimainonta on kielletty ennakoäänestyspaikan ja äänestyspaikan läheisyydessä. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi äänimainonnan kieltämistä ja muun kampanjoinnin selkeää rajoittamista koko kauppakeskuksen alueella ennakoäänestysaikaan.

Ennakoäänestyspaikkojen tilojen haltijoiden kanssa käydään jatkuvasti keskustelua opasteista ja niiden sijoittelusta. Kauppakeskuksissa on osoittautunut haastavaksi saada opasteita selkeästi ja riittävästi näkyville. Useissa kauppakeskuksissa onkin käytetty lisänä äänikuulutuksia, jotta äänestäjät löytäisivät ennakoäänestyspaikat.

Keskusvaalilautakunta toteaa, että ennakoäänestyspaikat ja vaalipäivän äänestyspaikat valitaan aina huomioiden mahdollisuuksien mukaan äänestämisen helppous. Tämän vuoksi ei ole tarpeen ryhtyä uusiin toimenpiteisiin, vaan jatketaan äänestyspaikkojen valinnassa keskeisten, esteettömien ja mahdollisimman helposti saavutettavien tilojen käyttämistä.

Esittelijä

keskusvaalilautakunnan sihteeri
Veera Reuna

Lisätiedot

Veera Reuna, keskusvaalilautakunnan sihteeri, puhelin: 310 20001
veera.reuna(a)hel.fi
Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi